

Бабіна К.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ ТА ФОРМ МНОЖИННОСТІ ЗЛОЧИНІВ

Множинність злочинів є актуальною темою для досліджень у галузі кримінального права, оскільки існує велика кількість думок та тлумачень цього поняття. Під множинністю злочинів загалом розуміють різновид суспільно небезпечної поведінки, яка полягає у вчиненні особою двох і більше злочинів, кожний з яких зберігає своє самостійне кримінально-правове значення (наявні окремі склади злочинів) і в тій чи іншій мірі впливає на зміст та обсяг сукупної кримінальної відповідальності. В основі множинності знаходяться одиничні злочини, вчинені однією і тією ж особою, незалежно від того, вчинені вони нею самостійно чи ні, одночасно чи неодноразово та чи є закінченими.

Інститут множинності злочинів був введений в кримінальне законодавство після прийняття нового Кримінального кодексу України (далі – КК України) в 2001 році. В попередніх редакціях Кримінального кодексу, прийнятих ще за часів Радянського Союзу, поняття множинності взагалі не використовувалось, і, відповідно, не визначалося видів множинності та її правових наслідків.

Варто відзначити, що в чинному КК України також відсутнє поняття «множинність злочинів», однак, воно розкривається шляхом правового закріплення її різновидів, кожному з яких відведено окремі норми, розміщені в розділах Загальної частини КК України (ст. 32-35, ст. 70-72), де містяться визначення повторності, сукупності та рецидиву як різновидів множинності та особливості призначення покарання за них. Згадки про кожен із видів зустрічаються в різних статтях Особливої частини КК України як кваліфікуючі ознаки складів злочину [3].

Питання про види множинності завжди викликало багато дискусій в галузі кримінального права і було предметом для проведення глибоких наукових досліджень. Пояснення цьому є в тому, що множинність є сукупністю різних поєднань одиничних злочинів, кожен з яких окремо є суспільно-небезпечним, а своїм поєднанням тільки підвищує рівень соціальної небезпеки. Саме тому, вивчаючи цю тематику, вчені давали різні висновки щодо визначення поняття кожного із видів множинності, а також характеру взаємозв'язку між ними.

Першим, хто в своїй праці використав поняття неодноразової злочинної діяльності, був В.В. Єсіпов, який поділяв її на рецидив, сукупність та кумуляцію (інша назва знайомого нам зараз пенітенціарного

рецидиву).

В.М. Кудрявцев формами множинності називав сукупність злочинів, неоднократність та рецидив [4, с. 105].

Ю.М. Юшков виділяв три множинності види: повторність, сукупність злочинів та їх фактичну множинність, тобто неодноразове вчинення особою злочинів, які не знаходять відображення у кваліфікації вчиненого діяння [6, с. 4].

П.К. Кривошеїн виділяв дві форми множинності злочинів: повторність і рецидив [2, с. 50], а Ю.А. Красиков визначав ідеальну сукупність і повторність [1, с. 21].

В.П. Малков писав про два види множинності злочинів: повторність і ідеальну сукупність. При цьому повторність він поділяв на рецидив і фактичну повторність. Пояснюючи свою точку зору, В.П. Малков зазначав: «В якості підстави розмежування форм множинності ми пропонуємо обирати не юридичний критерій (за однією чи кількома статтями КК України кваліфікується вчинене, чи була особа засудженою за раніше вчинений злочин, тощо), а соціальну ознаку – характер поведінки особи при вчиненні двох чи більше злочинів: чи поєднується вчинена нею множинність злочинних діянь з моментом їхнього повторення» [5, с. 25-28].

Таким чином, існує багато точок зору щодо визначення множинності злочинів та їх видів, і кожна з них має право на існування, однак, на нашу думку, більш правильними є ті класифікації, які базуються на положеннях КК України, оскільки саме з ними пов'язані правові наслідки, які настають після вчинення одного з видів множинності.

Література

1. Красиков Ю.А. Множественность преступлений по советскому уголовному праву и установление ее признаков органами внутренних дел. Москва, 1990. 98 с.
2. Кривошеїн П.К. Повторность в советском уголовном праве. Київ, 1990. 120 с.
3. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 01.04.2020).
4. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. Москва, 2000. 243 с.
5. Малков В.П. Множественность преступлений и ее формы по советскому уголовному праву. Київ, 1989. 44 с.
6. Юшков Ю.Н. Множественность преступных деяний (вопросы квалификации и назначения наказания): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Свердловськ, 1974. 12 с.